

“Bir yerde herkes birbirine benziyorsa; orada kimse yok demektir.” Michel Foucault

Simetrisinin Ortası

Bu sözü ilk duyduğumda aklıma direkt Rene Magritte'nin “Golconde” isimli tablosu geldi. Bu tabloda bir şehir meydanına gökten yağan adamlar görürüz. Bu adamların giyimi, duruşu o kadar birbirine benzer ki hepsi aynı kişi mi diye düşündürür insanı. Ama bu tablodan bahsetmek konusu fiziksel ve sığ bir zemine indiriyor bu sebeple bu sözü farklı alanlarda incelemek istiyorum.

İlk önce Sokrates'in ölümünden bahsedeceğim. Bu isimli birkaç tablo da mevcut (hepsi Rönesans döneminden olmalı”, Sokrates demokrasiyle yönetilen bir devlette oylama kararıyla idam edilmiştir. Bu olayı anlatan kaynakları biraz incelersek oy kullanan insanlardan ismen bahsedilmezken Sokrates'in adı her aman geçer çünkü oy kullanan insanların hepsi birbirlerine benzer, bir yığınlardır. Ve kimlikleri böylece kaybolur. (aynı taraftar grupları gibi onların da belirgin özellikleri herkesin birbirine benzemesi ve işledikleri herhangi bir suçta “grup ismiyle” anılmalarıdır). Bu konuyu demokrasinin halkı yığınlara dönüştürdüğü meselesine bağlamak istemiyorum çünkü daha ideal bir sistem var mı henüz bu konuda şüphelerim olmadı.

Foucault'nun kendisi batının hegemonik davranışlarına karşı bir adamdı. Bu sözü söylerken kültürel benzemeyi de kastettiğini düşünerek biraz da bundan bahsetmek istiyorum. Özellikle epistemolojik kopuş sonrası batının “pozitif” bilimlerde başını alıp gitmesiyle bu kültürel baskı da hızla yükseldi. Bazı kendi bilimini, sanayisini kısaca her alanda ortaya koyduğu ününü diğer kültürlerle empoze etmeye başladı. Modern dönemde “uzmanlıklar” meydana geldi ve dünyaya bu kişilerin kendi alanlarındaki görüşlerinin nesnel doğrular olduğu dayatıldı. Bazı viral hastalıkları yok etmek konusunda bu dayatma işe yaradı fakat lokal/kültürel tedavileri bilgileri butik ürünlere çevirdi. İnsanları kendi kültürlerini küçük görmeye bu pozitivist düşünceyi ise ilahi bir kurtarıcı olarak görmeye itti. Ortadoğu, Güney Amerika, Asya gibi gelişmişlik seviyesi fazla yüksek görülmeyen her kıta ülkelerinde bir grup insan bu geri kalmışlığı Batı Avrupa'nın tekniğini alamadıklarına yorar. Oysa ki bu teknik lokal kültürleri yok edip toplumları ortak bir kültüre ayak uydurmaya zorlamıştır. Bu da yine insanları yığınlara dönüştürmüştür. Şuan çoğu uluslararası yayın yapan dergi/gazetelere bakın görsellerdeki farklı ırktan insanların birbirlerine ne kadar benzediğini göreceksiniz. Çünkü bu baskı sadece tıgla ilgili bir baskı değil, moda, sinema gibi tüm alanlarda olan bir baskı ve medeniyetleri, kültürleri yok etmekte. Ben bu tekniğin dayatılmasına karşıyım. Metoda karşıyım. Bu konuda Feyerabend'i haklı buluyorum.

Bu sözün ontolojik boyutu çok açık, asıl önemli olan boyutun epistemolojik olduğunu düşünüyorum. Bir önceki paragrafta bunun epistemolojik boyutunu anlatmaya çalıştım. Bahsettiğim bu durumların nasıl değişebileceğini bu sorunların nasıl çözülebileceğini anlatıp bitirmek istiyorum.

Sokrates'in ölümü örneğiyle demokrasinin insanları kimseleştirip yığınlara dönüştürmesinden bahsetmiştim. Bunun önlenmesi ve yeni bir yönetim şeklinin benimsenmesi imkânsız değil ama mümkün olması da oldukça zor ve sıkıntılı. Tarihi incelersek yönetim şekillerindeki değişikliklerin (feodalitenin bitmesi, krallıkların güçlenmesi, krallıkların bitip ulus devletlerin ortaya çıkması) büyük birçoğu hatta hepsi dünyayı etkileyen savaşlar, karışıklıklar sonrası gerçekleşmiştir. Demokrasinin de değişmesi ancak böyle söz konusu olabilir. Fakat bu dünyayı ve insanları çok kötü etkileyebilir.

Bir kültürün diğerlerini yok edip tüm dünyayı kendine benzeterek insanları yığınlara dönüştürdüğünden bahsettiğim bölümdeki sıkıntıyı çözümü de yine büyük bir olay sonrası

batının tekniğinin bir ölçüde terk edilip, lokal tekniklerin daha işlenir hale getirilmesi, yerli üretimin (bilgi ve materyal üretiminin ikisini de kastediyorum) yeterli seviyeye getirilmesi ve bunun bütün dünyada aynı anda mümkün olmasıyla olur.

Bu iki durum da Baudrillard'ın bahsettiği "Orji Sonrası" bir dönemde mümkün olabilir. Fakat her şeyin bir anda patlak vermesi insanlık tarihinin en tehlikeli bilim ve silah döneminde bu sorunları çözmek yerine daha büyük sorunlar getirebilir.

ASIM ENES ERAYDIN
TRABZON SOSYAL BİLİMLER LİSESİ
Yarışma 3.sü